

Branko RUŽIĆ

KIŠA U ROVINJU, 1991, papir, vis. 48 cm

“Okolo nas je svijet. Po njemu kruži naš pogled i sve se odražava u oku. Kad zatvorimo oči te u sjećanju nastojimo izazvati ono, što smo vidjeli, pred našim unutarnjim okom nastaje drugi svijet. Nešto se promijenilo, mnoge pojedinosti smo zaboravili, opažamo, da o istom predmetu različiti ljudi daju različite opise. Ako smo pak uz određeni predmet ili dio prirode vezani nekim doživljajem, naše unutarnje oko još više će nam izmijeniti sliku svijeta s obzirom na važnost, boju, veličinu i izbor podataka.

Napokon, želimo li taj svijet opisati olovkom ili kistom, slika će se još više izmijeniti. Izmijenit će je alat, kojim radimo, naša vještina, naš izbor detalja, naša likovna naobrazba, uvjerenje, da se tako „mora“ prikazati stvarnost, i mnogi drugi faktori. I tako se eto slika svijeta promijeni od časa, kad ga pogledamo, do časa, kad ga prenesemo olovkom ili kistom na papir ili na platno. To sve doživimo i onda, kad mislimo, da točno prikazujemo stvarnost.

A koliko tek izmijeni sliku svijeta umjetnik, koji svojim stavom nešto *hoće!* Da bi prikazao svoju stvarnost, on zauzima svoje određeno stanovište, svijesno upotrebljava izbor detalja, i način prikazivanja, iako i on, gledajući oko sebe, vidi isto kao i svaki čovjek: boju pločnika, veličinu prozora, sjaj površine vode.”

(Branko Ružić: Djeca crtaju- priručnik za učitelje, nastavnike likovnog odgoja i roditelje, Školska knjiga, Zagreb, 1959.)

U ovih nekoliko ulomaka kojima davne 1959. Branko Ružić započinje pedagoški priručnik likovnog odgoja, on je sam najbolje opisao svoju likovnu poetiku. Prikazati svijet oko nas onako kako ga on *doživljava, svojim unutarnjim okom*, primjenivši pritom sažetu formu, prilagodivši se činjenici da minimumom oblikovanja postigne maksimum doživljavanja određene teme, način je na koji je Branko Ružić ostvario čitavi svoj umjetnički opus.

Branko Ružić je sredinom prošloga stoljeća otvorio put nekim novim izražajnim mogućnostima kiparskog jezika. Tragajući za preobrazbom tradicionalne forme, uvođenjem novih kiparskih sadržaja, brisanjem granice između malih i velikih tema, njegovo djelo otvorilo je vrata mnogim kiparima mlađe generacije.

Ružićeve umjetničke dvojbe koje obilježavaju pedesete godine prošlog stoljeća između slikarstva i kiparstva i njegov kasniji razvoj Mladenka Šolman u Ružićevoj monografiji vidi ovako: “Prijelaz na izdvojen predmet vodio je Ružića njegovu sažimanju u znak, kao traženju supstrata, koji bi ga tumačio. Nekoliko slika iz tog vremena (Portret, 1954; Oblici, 1955.) predočuju put slikarskog razvoja na kojem Ružić gradi sliku s nekoliko preglednih polja, gdje boja uzmiče pred naglaskom forme, a njezina uloga postaje dominantnom. Slikarska sredstva postala su neadekvatna i uzmiču pred impulsima druge naravi, pa se neprimjetno, po zakonima vlastita razvoja, zbivao prijelaz u svijet kiparstva.”

Godine 1956. u trideset i sedmoj godini života, Ružić radi glavu «Oca». Sa skulpturom «Oca» rodio se kipar Ružić. «Oblik mi se javlja kao odnekud poznat glas, nikao iz vedre praznine, gledam ga, napokon ga vidim. Preostaje mi da dvojica to povjeruju (B. Ružić u dokumentarnom filmu «Donja zemlja - gornja zemlja»). Ružićeva sažetost oblika i jednostavnost pristupa likovnim temama bitna je značajka njegovog djela; ono što čini njegovo djelo prepoznatljivim i što nosi u sebi pečat Ružićevog stvaralačkog identiteta. U knjizi «Učiti umjetnost» Anđelke Dobrijević Ružić govori o svojim umjetničkim mijenama i odnosu prema materiji raznih medija u kojima se okušao: »Počeo sam raditi moje novo kiparstvo dvanaest godina nakon završenog studija kiparstva na ALU i napravio sam prve skulpture određene za lijevanje u bronci. S vremenom sam osjetio potrebu da sve nekako pojednostavim. Kad sam već odbacio sve što ne mora biti, naišao sam na komad drveta koji mi je moj rođak, rušeći jedan veliki jasen. Probao sam «Glavu limara» koja je bila za broncu napraviti u drvetu i tada sam vidio da drvo pomalo za mene misli. Pronašao sam da postoji materijal koji me prisiljava da obavim do te granice skidanje mase, dok u jednom času ne kažem: Sad više ne! Vidio sam da oduzimajući sjekirom i dljetima dolazim do glave onog istog limara što sam je prije napravio dodavanjem. Sad su mi se otvorila vrata na koji način mogu doći do- koliko treba, a ne do- koliko bih još. Pronašao sam da drvo govori. To je tako

AUTOPORTRET I, 1971, drvo, vis. 30 cm

veliko iznenađenje kao kad bi se netko probudio pa bi znao francuski. Pa taj bi samo cijeli dan govorio francuski. Tako sam ja odjedanput progovorio jedan jezik i tim sam jezikom pokušao obnoviti cijeli svoj svijet.

Inače drvo, se može raditi na svakovrsne načine. Riemenschneider je napravio do u sitne detalje sve u drvetu, jer takovo je bilo vrijeme visoke gotike. Ja sam vidio da mogu napraviti jednim širokim zahvatom napr. pravi portret. Ali drvo nije jedini način. Kada sam 1983. bio ozbiljnije bolestan te sam neko vrijeme morao ležati i nisam mogao raditi, supruga mi je predložila: »Daj ti riši a ja ću to napraviti iglom«. Tako je nastao drugi način i pomogao mi da opstanem. Ja sam crtao, žena je prenosila na platno, i prije tri godine bila je u salonu u Praškoj ulici izložba naših zajedničkih radova koju sam nazvao BJR- Branko i Julija Ružić. Smatram da su te stvari jednako važne kao i moje drvo. Ili drugi slučaj, kada sam preživio veliku saobraćajnu nesreću 1988. godine. Pet i pol mjeseci sam ležao i nisam mogao micati. Počeo sam risati ono što ću raditi u papiru kad se vratim u atelijer. Izradio sam cijeli opus koji danas im oko 150 stvari. Sad mi je papir progovorio. Rječnik se života širi kada se iz nekih razloga pojavi novi materijal.»

Pišući o umjetničkom djelu kipara, slikara, likovnog pedagoga i pisca Branka Ružića, povjesničari umjetnosti ističu visoku estetsku razinu njegovih djela, ali i inovativnost, lucidnost i dječju znatiželju u bilježenju svijeta koji ga je okruživao.

Zaseban dio brodske zbirke čini Ružićevo slikarstvo. Kao i u kiparstvu, Ružić kao slikar nastavlja "pričati" sažetim, zgusnutim volumenima koji izranjaju iz potpuno pročišćenog prostora. Najčešće koristeći crnu (ne)boju na bijeloj podlozi, sa tek ponekim akcentom crvene ili plave boje (dodatno naglasivši zgusnutost i energiju čvrstih formi tehnikom gvaša), poigrava se oblicima i odnosom puno-prazno, baš kao i u skulpturi. Zato se često čini da je on svoje kiparske radove prenio na papir ili platno, a njegove se slike često naslovom podudaraju s nazivima njegovih skulptura. Brodska zbirka broji šezdesetak Ružićevih slika, rađenih u tehnici gvaša na papiru. Osim datiranih i potpisanih slika, brodska zbirka sadrži i desetak gvaševa kojima je teško odrediti atribuciju, ali se pripisuju Ružiću.

Branko Ružić odlučio je velik dio svog umjetničkog opusa pokloniti svom rodnom gradu Slavonskom Brodu. U Gradskom poglavarstvu grada Broda 28. listopada 1993. potpisan je Ugovor o donaciji umjetnikovih djela u kome se navodi da će broj poklonjenih umjetnina biti između 250 i 360, a koji će se sastojati od prvih crteža, slika, pa kroz sva razdoblja umjetnikova rada, skulptura u svim materijalima i veličinama. Branko i njegova supruga Julija Ružić i tadašnji gradonačelnik Slavenskog Broda dr. Mato Vukelić potpisali su taj Ugovor. Donacija je imala biti smještena u tzv. Zapadni kavalir u brodskoj Tvrđavi. Pored zbirke Ružićevih umjetnina u tom baroknom prostoru biti će smještena i posebna zbirka koja će nositi ime Branko Ružić i suvremenici a biti će sastavljena od slika i skulptura hrvatskih slikara, njegovih kolega.

Galerija Ružić otvorila je svoja vrata brojnim poklonicima Ružićevog umjetničkog opusa, ali i djela njegovih suvremenika, stotinjak velikih hrvatskih kipara i slikara u lipnju 2004. godine.

Romana Tekić

IZ TVRĐAVE BROD, 1997, gvaš 49 x 71,5 cm ►

ADAM I EVA III, 1990, papir, vis.60 cm, šir. 116 cm ▶

◀ RUKA I, 1993/94, gvaš, 71 x 50 cm

CRNA 1993. drvo, vis. 46 cm

GRBAVI BIK, 1978, drvo, duž. 44 cm

KONJ, 1959, bronca, vis. 38cm

DALI, 1988, drvo, vis. 33 cm

OGLEDALCE, 1989, papir, vis. 44 cm

PADANJE POD KRIŽEM, 1993, papir, duž. 54 cm

RUŽIĆ U VIROVITICI!

Motivirani idejom otkrivanja slojevitosti umjetničkog rada Branka Ružića virovitičkoj publici te prepuštanja energičnom i zaigranom senzibilitetu ovog velikog hrvatskog kipara, predstavljamo izbor djela iz fundusa Galerije umjetnina grada Slavenskog Broda.

Izložbu je koncipirala Romana Tekić, kustosica Galerije Ružić, odabirom djela iz različitih faza i tehnika Ružićeva opusa (drvo, bronca, kaširani papir, gvaš, ulje na platnu), kao reprezentivnog stvaralaštva Branka Ružića te uvid u bogat fundus Galerije Ružić.

Izložba je rezultat međuinstitucionalne suradnje Galerije umjetnina grada Slavenskog Broda i Gradskog muzeja Virovitica.

Realizirana je uz potporu Ministarstva kulture RH.

Unutar zbirke Donacije Branislava Glumca, fundusa Likovnog odjela Gradskog muzeja Virovitica naš muzej čuva skulpturu Branka Ružića pod nazivom "Mati" (inv. br. G-2087).

Donacija Branislava Glumca obuhvaća 120 likovnih djela značajnih hrvatskih akademskih umjetnika (crtež, grafika, slikarstvo, skulptura).

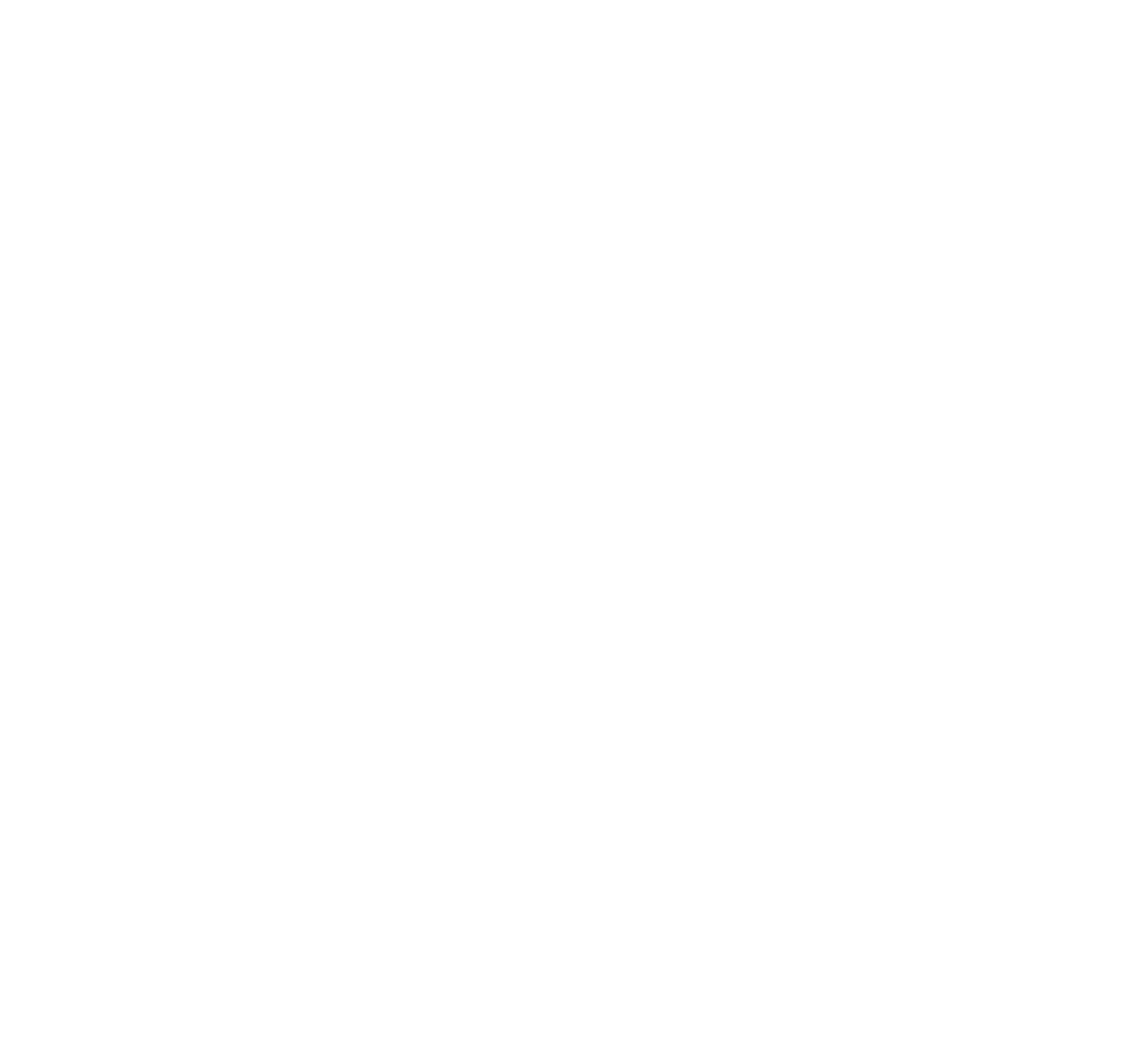
Zbirku je 1982. godine Muzeju poklonio Virovitičan Branislav Glumac, književnik iz Zagreba.

Od autora starije i srednje generacije zastupljeni su primjerice: Ivo Režek, Krsto Hegedušić, Zlatko Prica, Vasilije Jordan, Miljenko Stančić, te Nives Kavurić-Kurtović, Lubomir Stahov, Dubravka Babić, Mersad Berber, Dimitrije Popović.

Skulpturom su predstavljeni: Ivan Sabolić, Branko Ružić, Stipe Sikirica, Stanko Jančić, Marija Ujević, Zlatko Zlatić, Edita Schubert.

Anamarija Kućan

BIOGRAFIJA

Branko Ružić rođen je u Sl. Brodu 4. ožujka 1919. Već zarana iskazuje crtački talent u osnovnoj školi u Vinkovcima. Poslije završetka osnovne škole njegov učitelj Pavao Divić upozorava profesora crtanja Vinka Pajalića na Ružićevu darovitost te ohrabruje talent mladoga Ružića koji zajedno sa svojim starijim školskim kolegama, Slavkom Kopačem i Rudolfom Sabličem odlazi na slikanje u prirodu. 1935. pokreće list «Svjetlost» kojem je urednik, i u kojem zajedno sa svojim kolegama objavljuje vlastite priloge.

Ružić je u tri godine od 1937. do 1940. promijenio nekoliko studija koji su ga privlačili: strojarstvo, arhitektura, povijest književnosti, povijest umjetnosti.

Na zagrebačkoj Akademiji likovnih umjetnosti studira kiparstvo od 1940. do 1944. Diplomirao je kod Ive Lozice i Frana Kršinića s kojim je bio veoma blizak.

Kod prof. Tomislava Krizmana upisuje grafiku od 1944. do 1945. Iako je stekao diplomu kipara, odlučuje se i za studij slikarstva u klasi prof. Marina Tartaglie koji pohađa između 1945. i 1948.

Te iste 1948 po prvi puta je nazočan na IV izložbi ULUH-a, gdje je privukao pozornost kritike. Njegovi prvi zapaženi radovi odražavaju poslijeratno doba i tematiku koja je tada prevladavala. Španjolska i manetovska tradicija vidljiva je u njegovom velikom platnu «Zlodjela okupatora» (1948.) U ciklusu «Cigani» likove još više stilizira udaljavajući se od tada sveprisutnog realizma.

1951. u Vinkovcima mu je priređena prva samostalna izložba a iste godine Udruženje likovnih umjetnika u Zagrebu dodjeljuje mu atelje u Voćarskoj 76 u kojem je radio do svoje smrti.

Bavio se pedagoškim radom te pisao o umjetnosti. Imao je šezdeset i sedam samostalnih izložaba u zemlji i inozemstvu. Njegovi radovi bili su izloženi na više od dvije stotine skupnih izložaba.

Autor je spomenika: Moša Pijade (Beograd, 1969), Korablja (Zagreb, 1970), Ljudi (Osijek, 1977), Vinkovačke jeseni (Vinkovci, 1978), Čudo u Milanu (Fallersleben, 1978), Fontana s pticama (Wolfsburg, 1978), Spomenik palim Zagrepčanima (Zagreb - Dotrščina, 1981), Provincijalat Bosne Srebrene (Sarajevo, crkva Sv. Križa, 1981). Dobitnik je mnogobrojnih nagrada i priznanja, među kojima i Nagrade općine Rovinj (1967,1972), Nagrade grada Zagreba (1968) i Republičke nagrade za životno djelo “Vladimir Nazor” (1986).

Djela mu se nalaze u brojnim muzejima i galerijama u zemlji i inozemstvu, a najveći broj u Galeriji Ružić, koja je - zahvaljujući njegovoj donaciji od više od četiri stotine djela - otvorena 15. lipnja 2004. godine u kompleksu Tvrđave Brod u Slavonskom Brodu. Osim u mnogobrojnim katalozima, njegovo je stvaralaštvo prikazano i u dvjema monografijama - Mladenka Šolman: Branko Ružić (Moderna galerija Zagreb, Grafički zavod, Zagreb 1977) i Mladen Pejaković: Branko Ružić (Akademija likovnih umjetnosti Zagreb, Galerija umjetnina grada Slavenskog Broda i Hrvatsko društvo likovnih umjetnika, Zagreb 1996).

Branko Ružić umro je 27. studenog 1997. godine u Zagrebu.

Izdavač	Gradski muzej Virovitica
Za izdavača	Mihaela Kulej
Autorica teksta	Romana Tekić
Kustosice izložbe	Romana Tekić Anamarija Kućan
Urednica kataloga	Anamarija Kućan
Autori fotografija	Ivan Mijić i Mario Bojić
Tehnički postav izložbe	Matko Kolesarić
Dizajn i tisak	Grafoprojekt
Naklada	150 kom.

POPIS IZLOŽAKA:

KIŠA U ROVINJU, 1991, papir, vis. 48 cm

POSLJEDNJA VEČERA, 1989, papir, duž. 73 cm

DALJ V, 1993, papir, vis. 45 cm

OGLEDALCE, 1989, papir, vis. 44 cm

ADAM I EVA III, 1990, papir, vis. 60 cm, šir. 116 cm

PADANJE POD KRIŽEM, 1993, papir, duž. 54 cm

KROZ ZID, 1993, papir, vis. 30 cm

SEDAM DLAKA, papir, duž. 50 cm

RIBE, 1993, papir, šir. 34 cm

ADAM I EVA I, 1990, drvo, duž. 46 cm

VALE, 1993, drvo, vis. 36 cm

DALI, 1988, drvo, vis. 33 cm

ZAGRLJENI, 1988, drvo, vis. 35 cm

GRBAVI BIK, 1978, drvo, duž. 44 cm

PTICE NA ŽICI, 1971, bronca, duž. 42 cm

AUTOPORTRET I, 1971, drvo, vis. 30 cm

CRNA 1993. drvo, vis. 46 cm

KOKOŠ, 1957, bronca, vis. 37 cm

KONJ, 1959, bronca, vis. 38 cm

OTAC II, 1956, bronca, vis. 19 cm

RUKA I, 1993/94, gvaš, 71 x 50 cm

IZ TVRĐAVE BROD, 1997, gvaš 49 x 71,5 cm

ADAM I EVA, 1994, gvaš, 50 x 70,5 cm

CVITAN, gvaš, 50 x 70,5 cm

PROZORONOSAČ, 1994, gvaš, 70,5 x 50 cm

AUTOPORTRET, 1994, gvaš, 55 x 70 cm

CRNI PEJZAŽ, ulje na platnu, 61 x 50 cm

KAFKA, ulje na platnu, 61 x 50 cm

POLJUBAC, 1995., ulje na platnu, 61 x 50 cm

GOLUBOVI, 1995., ulje na platnu, 100 x 100 cm

ŠETAČI, 1994, gvaš papir, 70,5 x 50 cm

DALJ II, 1993, gvaš papir, 71 x 41 cm

BETLEHEM-ROĐENJE KRISTOVO, 1995, gvaš, 50 x 70,5 cm

KATEDRALA, 1994/95, gvaš papir, 50 x 71 cm

PLAVI KRIŽ, 1996, gvaš, vel. 102 x 72 cm

HRVATSKA LAĐA, 1995, gvaš, vel. 31 x 86 cm

NOINA ARKA, 1993, gvaš, vel. 55 x 59,5 cm

ANĐEO I, 1995, gvaš, vel. 50 x 71 cm

ROVINJ, 1993/94, gvaš, vel. 71 x 50 cm

